

ЮВІЛЕЇ ІВАН СЕМЕНОВИЧ СМІЯН: до 80-річчя від дня народження

Виповнилося 80 років від дня народження старійшині учених-дослідників лікувальних чинників курорту Трускавець, доктору медичних наук, професору, члену-кореспонденту АМН України, академіку Академії Вищої школи України, академіку Міжнародної академії інтегративної антропології, заслуженому працівнику Вищої школи України, багаторічному (1970-2003 рр) завідувачу, а в даний час - професору клініки педіатрії лікувального факультету, проректору з навчальної роботи (1975-1981), згодом - ректору (1981-1997) Тернопільського державного медичного інституту (згодом - академії, а зараз - університету) ім. акад. І.Я. Горбачевського **Івану Семеновичу СМІЯНУ**.

До перелічених звань і посад слід додати ще й головування в обласній Асоціації педіатрів, членство в редакційних колегіях газети "Ваше здоров'я", журналу "Педіатрія, акушерство і гінекологія" і, що нам дуже приємно, журналу "Медична гідрологія та реабілітація" та почесне головування у громадській Ученій раді при ЗАТ "Трускавецькурорт".

За 1997 рік Інтернаціональний біографічний центр Кембріджського університету визнав І.С. Сміяна "людиною року", його біографія видрукувана у книзі "2000 найвидатніших людей ХХ століття". Під керівництвом Вчителя впродовж 1971-2008 рр. захищено 4 докторських і 39 кандидатських дисертацій (пікантна деталь - майже всі вони жінки).

І.С. Сміян народився 10 січня 1929 року на Сумщині в селянській сім'ї. Медичну діяльність розпочав на Тернопільщині в якості фельдшера-акушера. У 1957 році закінчив педіатричний факультет Харківського медичного інституту і був скерований на роботу у дитячий санаторій курорту Трускавець, який став першим етапом його практичної і наукової діяльності, які розпочалися синхронно.

Впродовж 1957-1962 рр. Іван Семенович, обіймаючи посади завідувача відділом та, згодом, головного лікаря, перетворив свій санаторій у справжній науковий центр дитячої бальнеології. Саме там була виконана кандидатська дисертація "Санаторное лечение детей с хроническими гепато-холециститамі на курорте Трускавець", захищена у Харкові в 1961 році. Матеріали

дослідження відображені в брошурі "Лікування дітей на курорті Трускавець" (1960) і монографії "Санаторно-курортное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей" (1962). Ці піонерські публікації отримали у свій час широке визнання на теренах СРСР. Усвідомлюючи, що переріс формат головного лікаря санаторію, амбіційний молодий вчений зайнявся пошуком наукового закладу для подальшої самореалізації. Найлогічнішим місцем продовження багатообіцяючої наукової кар'єри мав би стати Львівський медичний інститут. Проте його очікувало прикре розчарування - небезпідставні сподівання отримати запрошення зайняти посаду принаймі асистента кафедри виявились марними. Тому, пристрасно прагнучи посправжньому займатись наукою, він змінив Трускавець на Мукачево, посівши за конкурсом посаду завідувача відділу Закарпатського НДІ охорони материнства та дитинства. Однак його ждало чергове розчарування: науковий рівень цього закладу ненабагато перевищував такий щойно залишеного з жалем трускавецького санаторію. Пропрацювавши близько року, Іван Семенович прийняв доленосне рішення перебратись на Кавказькі Мінеральні Води, отримавши посаду старшого наукового співробітника П'ятигорського НДІ курортології. Підсумком цього періоду, найплodотворнішого і найщасливішого, за власним зізнанням ювіляра, стали докторська дисертація "Хронические заболевания гепато-билиарной системы у детей и их санаторно-курортное лечение" (Харків, 1968) та монографії "Климато-бальнеологическое лечение хронических заболеваний почек и мочевыводящих путей у детей" (1967), "Лечение детей на Кавказских Минеральных Водах" (1972). Після переїзду в Тернопіль курортологічні аспекти педіатрії продовжували посідати значне місце в думках та діяннях професора. Свідченням цього є монографії "Комплексное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей в условиях курорта" (1973), "Курорты и дети" (1980), розділи "Заболевания органов пищеварения" і "Заболевания почек" в колективній монографії "Бальнеотерапия при заболеваниях в детском возрасте" (1980). Остання монографія, разом із монографією проф. Єсипенка Б.Є. "Физиологическое действие минеральной воды "Нафтуся" (1981), стали наріжними каменями трускавецької наукової школи бальнеології, яка остаточно сформувалася у 1989 році. Неабияк пригодилася для становлення школи книга Сміяна І.С. та Карачевцевої Т.В. "Детская курортология" (1985). Так що, образно кажучи, ми вважаємо Івана Семеновича прорабом будівництва своєї школи. Зі свого боку, академік люб'язно прийняв запрошення увійти до складу редколегії заснованого в 2003 році журналу "Медична гідрологія та реабілітація", а в 2008 році став Почесним Головою Вченої Ради при ЗАТ "Трускавецькурорт".

Серед багатющої творчої спадщини ювіляра вагома частка належить публікаціям в галузі бальнеології.

МОНОГРАФІЇ

1. Сміян І.С., Саратовський В.Г. Лікування дітей на курорті Трускавець. - Львів, 1960. - 35 с.
2. Сміян І.С. Санаторно-курортное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей. - М.: Медицина, 1962. - 130 с.
3. Сміян І.С. Климато-бальнеологическое лечение хронических заболеваний почек, мочевыводящих путей у детей. - М.: Медицина, 1967. - 236 с.
4. Сміян І.С. Лечение детей на Кавказских Минеральных Водах. - Ставрополь, 1972. - 85 с.
5. Сміян І.С. Комплексное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей в условиях курорта. - М.: Медицина, 1973. - 192 с.
6. Сміян І.С. Курорты и дети / Под ред. Е.В.Шуховой. - Ставрополь, 1980. - 78 с.
7. Сміян І.С., Карачевцева Т.В. Детская курортология. - К.: Вища школа, 1985. - 280 с.
8. Сміян І.С., Луговая О.И. Заболевания органов мочеполовой системы у детей. - К.: Здоров'я, 1990. - 144 с.
9. Сміян І.С. Лікування дітей на питних курортах.- Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. - 72 с.

РОЗДІЛИ У МОНОГРАФІЯХ

1. Сміян І.С. Санаторно-курортное лечение детей при заболеваниях почек, мочевыводящих путей и нарушениях солевого обмена // Санаторно-курортное лечение детей / Под ред. Д.Д.Лебцева. - М.: Медицина, 1966. - 42 с.
2. Сміян І.С. Курортное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей // Курортное лечение детей. - М.: Медицина, 1967. - 13 с.
3. Сміян І.С., Каменский Е.А. Основные принципы организации лечения детей на курортах Кавказских минеральных вод // Курортное лечение детей. - М.: Медицина, 1967. - 13 с.
4. Сміян І.С. Патология гепатобилиарной системы // Курортное лечение детей. - Пятигорск, 1974. - 4 с.
5. Сміян І.С. Язвенная болезнь // Курортное лечение детей. - Пятигорск, 1974. - 4 с.
6. Сміян І.С. Хронические гастриты // Курортное лечение детей. - Пятигорск, 1974. - 4 с.
7. Сміян І.С. Хронические колиты // Курортное лечение детей. - Пятигорск, 1974. - 4 с.
8. Сміян І.С. Хронический пиелонефрит // Курортное лечение детей. - Пятигорск, 1974. - 4 с.
9. Сміян І.С. Заболевания органов пищеварения // Бальнеотерапия при заболеваниях в детском возрасте / Под ред. Т.В.Карачевцевой. - М.: Медицина, 1980. - 43 с.
10. Сміян І.С. Заболевания почек // Бальнеотерапия при заболеваниях в детском возрасте / Под ред. Т.В.Карачевцевой. - М.: Медицина, 1980. - 18 с.
11. Сміян І.С., Мазурин А.В., Григорьев К.И. Санаторно-курортное лечение // Болезни органов пищеварения у детей / Под ред. А.В.Мазурина. - М.: Медицина, 1984. - С.612-628.

ЖУРНАЛЬНІ СТАТТІ

1. Сміян І.С., Байкалов Л.К. Лікування дітей, хворих на цукровий діабет, на курорті Трускавець // Педіатрія, акушерство і гінекологія.- 1962.- № 5.- 4 с.
2. Сміян І.С. Динаміка секреції і виділення деяких кишкових ферментів під впливом курортного лікування у дітей із захворюваннями печінки та жовчних шляхів // Педіатрія, акушерство і гінекологія. - 1964. - № 5. - 2 с.
3. Сміян І.С., Сміян Л.В. О лечении хронических нефритов у детей на курорте Трускавец // Советская медицина. - 1964. - № 6. - 3 с.
4. Сміян І.С. Санаторное лечение мочекаменной болезни у детей на курорте Трускавец // Вопросы охраны материнства и детства. - 1964. - № 7. - 3 с.
5. Сміян І.С., Киселева Н.С. Организация санаторно-курортной помощи детям с хроническими заболеваниями органов системы пищеварения // Педіатрія. - 1965. - № 4. - 4 с.
6. Сміян І.С. Лечение детей с циррозом печени на курорте Трускавец // Педіатрія. - 1965. - № 5. - 3 с.
7. Сміян І.С. Віддалені результати санаторного лікування сечокам'яної хвороби у дітей на курорті Трускавець // Педіатрія, акушерство і гінекологія. - 1965. - № 6. - 3 с.
8. Сміян І.С., Ельцов А.И. Лечение язвенной болезни у детей на некоторых курортах // Вопросы охраны материнства и детства. - 1965. - № 9. - 4 с.
9. Сміян І.С. Опыт лечения детей, больных хроническими колитами, на курорте Трускавец // Вопросы курортологии, физиотерапии и лечебной физкультуры. - 1966. - № 5. - 2 с.
10. Сміян І.С. Всесоюзная конференция детских санаториев нетуберкулезного профиля // Педіатрія. - 1967. - № 2. - 4 с.
11. Сміян І.С. Жовчнокам'яна хвороба у дітей та лікування її в Трускавці // Педіатрія, акушерство і гінекологія. - 1968. - № 6. - 3 с.
12. Сміян І.С. Эффективность лечения детей с хроническими гепатохолециститами на курорте Трускавец по отдаленным результатам // Педіатрія. - 1968. - № 11. - 1 с.
13. Сміян І.С., Мартиросьян Э.И. Санаторное лечение больных хроническими заболеваниями печени и желчных путей в Эссентуках // Педіатрія. - 1968. - № 11. - 1 с.
14. Сміян І.С., Никагосова Р.В. Сравнительная оценка различных методов грязевого электрофореза при хронических заболеваниях гепатобилиарной системы у детей // Педіатрія. - 1969. - № 2. - 4 с.
15. Сміян І.С., Сластенко Н.П. Влияние лечения в Железноводске на секрецию и выделение ферментов кишечником у детей с хроническим гепатохолециститом // Вопросы курортологии, физиотерапии, ЛФК. - 1969. - № 2. - 2 с.
16. Сміян І.С. Пути дальнейшего развития санаторно-курортной помощи детям // Вопросы курортологии, физиотерапии, ЛФК. - 1969. - № 5. - 2 с.
17. Сміян І.С. К вопросу об антацидном действии минеральных вод // Вопросы охраны материнства и детства. - 1971. - № 10. - 2 с.
18. Сміян І.С., Двужилова Т.К. Состояние некоторых электролитов в сыворотке крови и моче у детей с хроническим пиелонефритом и их динамика под влиянием лечения в Железноводске // Педіатрія. - 1971. - № 1. - 2 с.
19. Сміян І.С., Зиновьева Р.Г., Сміян Л.В. Эффективность санаторно-курортного лечения в Железноводске детей, больных хроническим пиелонефритом // Вопросы курортологии, физиотерапии, ЛФК. - 1972. - № 1. - 3 с.
20. Сміян І.С., Слободян Л.М. Специализация в обследовании - неотъемлемая часть работы врача санатория // Вопросы курортологии, физиотерапии, ЛФК. - 1974. - № 6. - 1 с.
21. Сміян І.С. Курортная терапия детей с хроническим пиелонефритом // Педіатрія. - 1976. - № 4. - 3 с.
22. Сміян І.С. К вопросу о механизме действия питьевых минеральных вод // Вопросы курортологии, физиотерапии, ЛФК. - 1976. - № 5. - 3 с.
23. Сміян І.С. и др. Эффективность озокеритотерапии у детей, страдающих пиелонефритом // Вопросы курортологии, физиотерапии, ЛФК. - 1977. - № 2. - 2 с.
24. Сміян І.С. Рецензия на книгу К.С.Тихомировой "Курортное лечение детей и подростков с хроническими заболеваниями сердечно-сосудистой системы" // Вопросы курортологии, физиологии и ЛФК. - 1977. - № 8. - 1 с.
25. Сміян І.С., Слободян Л.М., Лобода В.Ф., Лугова О.И. Об эффективности озокерита в комплексном лечении гипотрофии // Вопросы охраны материнства и детства. - 1983. - № 7. - С. 70 - 71.
26. Сміян І.С. Курорты - найбільш ефективний реабілітаційний чинник // Журнал "Business information". - 1997. - № 31. - С. 2.
27. Сміян І.С., Горішний І.М. Імунологічні зміни у дітей з поєднаною патологією сечовидільної та травної систем // Педіатрія, акушерство та гінекологія. - 1999. - № 1. - С. 22-24.
28. Сміян І.С. Питний курорт - головна ланка в реабілітації дітей з хронічним ураженням травлення, сечовидільної системи та обміну речовин // Педіатрія, акушерство та гінекологія. - 2003. - № 1 - С. 4-8.
29. Сміян І.С. Курортна реабілітація дітей з хронічним ураженням органів травлення, сечовидільної системи та обміну речовин // Медична гідрологія та реабілітація. - 2003. - Т.1, № 1. - С. 13 - 17.
30. Сміян І.С. Клініко-патогенетична оцінка ефективності лікування на питних курортах: сьогодні чи майбутнього? // Медична гідрологія та реабілітація. - 2008. - Т.6, № 1. - С. 5-10.

СТАТТІ У ЗБІРНИКАХ

1. Сміян І.С. Холестерин крови у дітей при хронических гепатохолециститах // Вопросы развития курортов с минеральными водами. - Ужгород, 1962. - 8 с.
2. Сміян І.С. Лечение детей с некоторыми хроническими заболеваниями на питьевых курортах как один из важных этапов оздоровления детского населения // Современные проблемы охраны материнства и детства. - Харьков, 1964. - 2 с.
3. Сміян І.С. К вопросу о вовлечении в болезненный процесс печени при различных заболеваниях желудочно-кишечного тракта у детей // Вопросы лечения заболеваний органов пищеварения на курорте Трускавец. - Трускавец, 1964. - 2 с.
4. Сміян І.С. Язвенная болезнь 12-перстной кишки у детей и ее лечение на курорте Трускавец // Вопросы лечения заболеваний органов пищеварения на курорте Трускавец. - Трускавец, 1964. - 3 с.
5. Сміян І.С., Куранова А.А., Мартиросьян Э.И. Оценка результатов лечения детей, страдающих хроническим гепатохолециститом, развившимся после болезни Боткина, в Эссентуковском и Железноводском санаториях // Актуальные вопросы лечения больных на курортах Кавказских минеральных вод. - Эссентуки, 1965. - 2 с.
6. Сміян І.С., Сміян Л.В. Лечение пиелонефрита и пиелита у детей на курорте Трускавец // Курортное лечение больных мочекаменной болезнью. - Киев, 1966. - 5 с.
7. Сміян І.С. Отдаленные результаты лечения хронических заболеваний печени и желчных путей у детей в зависимости от этиологии и длительности процесса // Вопросы курортологии, фармации и фармакологии. - Пятигорск, 1967. - 2 с.
8. Сміян І.С. Эффективность лечения в Железноводске детей с хроническими заболеваниями гепатобилиарной системы в зависимости от различной дозировки минеральной воды (по непосредственным наблюдениям) // Питьевые минеральные воды. - Пятигорск, 1969. - 5 с.
9. Сміян І.С. Оптимальная дозировка питьевого применения минеральной воды у детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей (по данным отдаленных наблюдений) // Питьевые минеральные воды. - Пятигорск, 1969. - 5 с.
10. Сміян І.С., Еренкова Н.М. Влияние хронического тонзиллита на течение заболеваний гепатобилиарной системы у детей и

- эффективность их лечения в условиях курортной поликлиники // XII итоговая научно-практическая конференция. - Ессентуки, 1970. - 5 с.
11. Смиян И.С. Некоторые вопросы совершенствования курортной помощи детям // Лечение детей курортными и физическими факторами. - Пятигорск, 1969. - 4 с.
 12. Смиян И.С. Эффективность санаторно-курортной терапии детей с хроническим пиелонефритом // Лечение детей курортными и физическими факторами. - Пятигорск, 1969. - 4 с.
 13. Смиян И.С. Принципы планировки и организации работы детского курортного городка // Вопросы курортологии. - Пятигорск, 1970. - 3 с.
 14. Смиян И.С., Смиян Л.В. Дифференцированные методы грязелечения детей с заболеваниями печени и желчных путей // Вопросы курортологии. - Пятигорск, 1970. - 3 с.
 15. Смиян И.С. Основные принципы курортного лечения детей с хроническим пиелонефритом // Санаторно-курортное лечение урологических больных. - Железноводск, 1971. - 4 с.
 16. Смиян И.С., Двужилова Т.К. Лечение детей с хроническим пиелонефритом в условиях Железноводского курорта // Санаторно-курортное лечение урологических больных. - Железноводск, 1971. - 5 с.
 17. Смиян И.С. Влияние различной дозировки минеральной воды Смирновского источника № 1 на эффективность лечения детей с хроническим пиелонефритом в Железноводске // Новые методы диагностики и лечения в курортной практике. - Железноводск, 1972. - 3 с.
 18. Смиян И.С. Дуоденальный дренаж - важнейший метод лечения гепатобилиарной системы в детском возрасте // Некоторые вопросы диагностики и лечения панкреато-гепатобилиарной системы. - Железноводск, 1972. - 3 с.
 19. Смиян И.С., Мартиросьян Э.И. Отдаленные результаты лечения детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей на Железноводском и Ессентуковском курортах // Некоторые вопросы диагностики и лечения панкреато-гепатобилиарной системы. - Железноводск, 1972. - 3 с.
 20. Смиян И.С. Курортная помощь детям // Экспериментальная и клиническая бальнеология. - Пятигорск, 1972. - 6 с.
 21. Смиян И.С. Железноводская клиника: Краткая история, основные направления научной, организационной, педагогической и практической деятельности института. - Пятигорск, 1972. - 8 с.
 22. Смиян И.С. Патогенетическая терапия хронических заболеваний гепатобилиарной системы у детей // Наследственная и приобретенная патология обмена веществ у детей. - Москва, 1973. - 3 с.
 23. Смиян И.С. Патогенетическое обоснование санаторно-курортного лечения детей с хроническими заболеваниями почек и мочевыводящих путей // Роль местных санаториев в восстановительном лечении детей. - Москва, 1973. - 3 с.
 24. Смиян И.С. Некоторые особенности течения и лечения язвенной болезни в детском возрасте // Санаторно-курортное лечение детей с заболеваниями органов пищеварения. - Пятигорск, 1976. - 3 с.
 25. Смиян И.С. Некоторые стороны механизма действия курортных факторов при хронических воспалительных заболеваниях у детей // Санаторно-курортное лечение детей с заболеваниями органов пищеварения. - Пятигорск, 1976. - 4 с.
 26. Смиян И.С. Эффективность лечения детей с хроническим гастритом на питьевых курортах // Санаторно-курортное лечение детей с заболеваниями органов пищеварения. - Пятигорск, 1976. - 3 с.
 27. Смиян И.С., Смиян Л.В. Значение курортных факторов в реабилитации детей, страдающих хроническим гепатохолеститом после болезни Боткина // Санаторно-курортное лечение детей с заболеваниями органов пищеварения. - Железноводск, 1976. - 7 с.
 28. Смиян И.С. Патогенетическое обоснование использования курортных факторов в лечении хронических заболеваний почек и мочевыводящих путей // Оздоровление и лечение детей и подростков на курортах. - Пятигорск, 1977. - 3 с.
 29. Смиян И.С. и др. Использование озокерита в комплексной терапии детей с пиелонефритом в условиях стационара // Пластическая хирургия мочевыводящих путей. - Киев, 1977. - 3 с.
 30. Смиян И.С. Важнейшие достижения и основные задачи в области внутреннего применения минеральных вод в педиатрии // Применение питьевых минеральных вод при лечении детей с заболеваниями органов пищеварения и почек. - Пятигорск, 1980. - с. 11 - 16.
 31. Смиян И.С., Смиян Л.В. Питьевое применение минеральных вод с целью местного воздействия при заболеваниях органов пищеварения // Применение питьевых минеральных вод при лечении детей с заболеваниями органов пищеварения и почек. - Пятигорск, 1980. - с. 29 - 32.
 32. Учет биохимического анализа желчи при проведении реабилитационной терапии детей, больных хроническими заболеваниями желчевыводящих путей / И.С.Смиян, Л.М.Слободян, Т.С.Бабинцев, В.Ф.Лобода // Гастроэнтерология. - 1985. - № 17. - С. 24 - 29.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ, АВТОРСЬКІ СВДОЦТВА, РАЦПРОПОЗИЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ЛИСТИ З ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ

1. Смиян И.С. Краткие методики лечения больных на курорте Трускавец. - Трускавец, 1963. - 3 с.
2. Смиян И.С. Лечение в Железноводске детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей / Метод. указания. - Пятигорск, 1965. - 21 с.
3. Смиян И.С., Шухова Е.В., Тихомирова К.С. Критерии эффективности санаторно-курортного лечения детей /Метод. письмо. - Пятигорск, 1966.- 14 с.
4. Смиян И.С. Обследование детей с заболеваниями органов системы пищеварения в санаторно-курортных учреждениях / Метод. письмо. - Железноводск, 1968. - 4 с.
5. Смиян И.С., Куранова А.А. Питьевое применение минеральной воды детьми с хроническими заболеваниями печени и желчных путей / Метод. письмо. - Железноводск, 1968. - 4 с.
6. Смиян И.С. Пелоидотерапия при хронических заболеваниях гепатобилиарной системы в детском возрасте /Метод. указания.- Пятигорск, 1968- 12 с.
7. Смиян И.С. Заболевания печени и желчных путей / Метод. рекомендации "Курортное лечение подростков". - Пятигорск, 1972. - 4 с.
8. Смиян И.С. Дуоденальный дренаж (тюбаж) - важнейший метод лечения гепатобилиарной системы в детском возрасте // Рац. прелож.- 1972.- № 131.
9. Смиян И.С. Физиометр (Краткий справочник физического развития ребенка) // Рац. прелож.- 1972. - № 151.
10. Смиян И.С. Препараты желчных кислот в комплексной терапии заболеваний печени в детском возрасте // Рац. прелож.- 1973. - № 175.
11. Смиян И.С. Использование многоатомных спиртов для дуоденального зондирования в детской практике // Рац. прелож.- 1973. - № 180.
12. Смиян И.С. Методика применения дуоденального дренажа (тюбажа) у детей / Метод. письмо. - Тернополь, 1973. - 8 с.
13. Колокольчикова А.П., Смиян И.С. и др. Использование озокеритовых аппликаций в комплексной терапии сахарного диабета у детей // Рац. прелож.-1974. - № 260.
14. Смиян И.С., Двужилова Т.К. Курортное лечение хронического пиелонефрита у детей / Метод. рекомендации. - Пятигорск, 1975. - 20 с.
15. Смиян И.С. и др. Лечение хронических холецистохолангитов у детей / Метод. рекомендации. - Киев, 1978. - 22 с.
16. Смиян И.С. и др. Нормативные показатели гликемических кривых у детей школьного возраста после нагрузки различными

углеводами / Информационное письмо. - Тернополь, 1979. - 5 с.

17. Смиян И.С. и др. Этапное лечение и диспансеризация детей с хроническими заболеваниями гепатобилиарной и гастродуоденальной систем // Методич. рекомендації. - К., 1980. - 21 с.

18. Смиян И.С. Способ оценки физического развития детей // Рац. прелож.- 1985. - № 375.

19. Смиян І.С., Горішний І.М. Застосування ентеросорбенту "Силард П" у комплексному лікуванні хворих дітей на хронічний пієлонефрит з супутньою патологією гастродуоденальної зони. // Інформаційний лист № 119.- Укрмедпатентінформ МОЗ України, 2000. - К.- 2 с.

Щиро вітаємо Івана Семеновича із славним ювілеєм, бажаємо міцного здоров'я, творчої наснаги, дальших успіхів у лікувальній та науковій діяльності і надіємось на продовження контактів.

Редколегія журналу "Медична гідрологія та реабілітація"
Асоціація учених м. Трускавця
Громадська Учена рада при ЗАТ "Трускавецькурорт"
Адміністрація ЗАТ "Трускавецькурорт"
Міська Рада Трускавця